

RP 146/2003 rd

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av avtalet om ändring av överenskommelsen om Nordiska kulturfonden och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det i Köpenhamn den 5 april 2002 ingångna avtalet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av överenskommelsen av den 12 juni 1975 om Nordiska kulturfonden och lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

I avtalet preciseras Nordiska kulturfondens rättsliga ställning samt förtydligas fondens

ansvar för administrativa uppgifter.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Avtalet träder i kraft 30 dagar efter den dag alla avtalsparter har anmält godkännande av avtalet till Danmarks utrikesdepartement. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Överenskommelsen

Den första överenskommelsen om Nordiska kulturfonden ingicks 1966 och trädde i kraft den 1 juli 1967 (FördrS 39/1967). Den har ersatts med en ny överenskommelse som trädde i kraft den 1 december 1976 (FördrS 13/1977). År 1990 ändrades överenskommelsen delvis (FördrS 51/1993). Efter detta har ytterligare ett avtal, som trädde i kraft 2001, ingåtts om en ändring av artikel 7 och 8. Enligt det stärktes de tre självstyrande områdenas, dvs. Grönlands, Färöarnas och Ålands ställning i fondens styrelse så att antalet medlemmar i styrelsen utökades med två, och nu uppgår till 13. I stället för en gemensam ambulerande medlem, har varje självstyrande område nu sin egen representant. Samtidigt

slopades bestämmelsen om nationell vetorätt, och bestämmelsen om kvalificerad majoritet ändrades.

1.2. Bakgrunden till avtalsändringen och behandlingen av ärendet

Nordiska kulturfondens rättsliga ställning har tolkats på motstridiga sätt. De av Nordiska rådet utsedda medlemmarna i Nordiska kulturfonden lade den 16 mars 2001 fram ett medlemsförslag (A 1251/nord) i Nordiska Rådet om ändringar i överenskommelsen om Nordiska kulturfonden. Nordiska rådets presidium gjorde utifrån detta en framställan (7/2001/nord) om ändringar i överenskommelsen. På grund av denna lämnade Nordiska ministerrådet i oktober 2001 ett ministerrådsförslag (B 210/nord) om ändring av överenskommelsen om Nordiska kulturfon-

den till Nordiska rådet. Nordiska rådet behandlade ärendet på sin session i Köpenhamn i oktober 2001 och gjorde utgående från ministerrådsförslaget en framställan om ändring av överenskommelsen med vissa preciseringar (47/2001). Likaså gav Nordiska rådet en rekommendation (13/2001) om ändring av överenskommelsen så, att tidpunkten för inlämning av vissa berättelser tidigareläggs. På basis av detta fattade Nordiska ministerrådet (kulturministrarna MR-K) vid en skriftlig behandling den 16 november 2001 beslut om ändring av överenskommelsen om Nordiska kulturfonden. Beslutet fastställdes på ministerrådets möte den 5 april 2002 (MR-K/2002), då även avtalshandlingarna under-tecknades.

2. Föreslagna ändringar

Genom ändringarna i överenskommelsen preciseras Nordiska kulturfondens rättsliga ställning och förtydligas det administrativa ansvaret gällande fonden. Ett särskilt syfte med ändringarna är att undanröja tolkningsfrågorna kring fondens ställning som självständig juridisk person.

Den mest centrala ändringen finns således i artikel 6 och innebär att fondens ställning som självständig juridisk person preciseras. Samtidigt konstateras fondens särskilda anknytning till Nordiska ministerrådet.

I samma syfte görs enligt ministerrådets beslut nödvändiga ändringar även i artikel 1, 2 och 9—12 i överenskommelsen. Samtidigt ändras artikel 16 så att de berättelser som an-

ges i artikeln skall avges vid ett tidigare datum.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inga omedelbara ekonomiska verkningar. Däremot har förslaget budgettekniska verkningar inom Nordiska ministerrådet. Till följd av en regeländring har anslagen för Nordiska kulturfondens sekretariat från och med 2003 flyttats från sekretariatets budgettram. Denna kostnadsöverföring är budgetteknisk och inverkar inte på det anslag som kulturfonden har att fördela.

Ändringen preciserar Nordiska kulturfondens rättsliga ställning som självständig juridisk person. Detta ger kulturfondens styrelse ett tydligare ansvar och en tydligare roll i fondens organisation, eftersom styrelsen nu på ett entydigare sätt svarar för fondens organisation och personal. Avtalet förutsätter även en komplettering av överenskommelsen om personalens rättsliga ställning så att fondens personal inte har en ställning som skiljer sig från personalens ställning i Nordiska ministerrådet. Denna ändring är under arbete.

4. Beredningen av propositionen

Beredningen av ärendet, liksom behandlingen av avtalsändringen beskrivs i avsnitt 1.2. Republikens president beviljade fullmakt att underteckna ändringen av överenskommelsen den 28 mars 2002.

Propositionen har beretts som tjänstearbete vid undervisningsministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalets innehåll

I **artikel 1** konstateras de länder som omfattas av fonden. I den ändrade artikeln nämns även de självstyrande områdena. På detta sätt ges det jämlika samarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena erkänsla även på avtalsnivå.

Artikel 2 preciserar fondens uppgiftsområde såväl innehållsmässigt som geografiskt. Fonden verkar enligt artikeln i vid bemärkelse inom hela kultursektorn och kan inom sitt verksamhetsområde enligt egen prövning verka både inom och utanför Norden.

Artikel 6 preciserar fondens ställning som självständig juridisk person. Samtidigt konstateras fondens särskilda anknytning till Nordiska ministerrådet.

Artikel 9 ger fondens styrelse möjlighet att fastställa arvode till sina medlemmar.

Artikel 10 och 11 preciserar styrelsens beslutanderätt i fråga om hur sekretariatsarbetet samt personal- och ekonomiförvaltningen skall vara ordnad.

Artikel 12 preciserar Nordiska kulturfondens hemort till det land där sekretariatet finns. Preciseringsen beror på att det tidigare omnämmandet av hemort har strukits.

Artikel 16 ändras i fråga om tidtabellen för styrelsens och revisorernas berättelser.

2. Lagförslag

1 §. Paragrafen innehåller en sedvanlig blankettbestämmelse om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna som hör till området för lagstiftningen specificeras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Enligt paragrafen kan närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen ges genom förordning av statsrådet.

3 §. Lagen föreslås träda i kraft vid en tid-

punkt som bestäms genom förordning av presidenten samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del.

3. Ikraftträdande

Avtalet träder i kraft 30 dagar efter den dag alla avtalsparter har anmält om godkännande av avtalet till Danmarks utrikesdepartement.

4. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Sådana bestämmelser som kräver riksdagens godkännande av någon annan anledning är bl.a. internationella förpliktelser som binder riksdagens budgetmakt. I praktiken har främst sådana bestämmelser som medför direkta utgifter för staten ansetts vara dylika skyldigheter.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis skall en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen, 1) om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen skall föreskrivas i lag, 3) om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som lagen gäller eller 5) det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken. En internationell förpliktelse hör till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11 och 12/2000 rd).

Enligt artikel 6 i avtalet är Nordiska kulturfonden en självständig juridisk person. Eftersom det i Finland bestäms genom lag om den juridiska personligheten med tillhörande rättsförmåga och juridiska handlingsförmåga (GrUU 38/2000 rd) hör bestämmelserna i artikel 6 till området för lagstiftningen och kräver riksdagens samtycke.

Avtalet innehåller inte sådana bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i dess 94 § 2 mom. Avtalet kan enligt regeringens uppfattning godkännas med röstmajoritet och förslaget till ikraftträdandelag kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås att

Riksdagen godkänner det i Köpenhamn den 5 april 2002 ingångna avtalet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av överenskommelsen av 12 juni 1975 om Nordiska kulturfonden.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet om ändring av överenskommelsen om Nordiska kulturfonden som hör till området för lagstiftningen

I enlighet med riksdagen beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Köpenhamn den 5 april 2002 ingångna avtalet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av överenskommelsen av 12 juni 1975 om Nordiska kulturfonden gäller som lag sådana Finland har förbundet sig till dem.

2 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 21 november 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Kulturminister *Tanja Karpela*

Avtal

mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om ändring av överenskommelse av 12 juni 1975 rörande Nordiska Kulturfonden.

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar önskar att förtydliga Nordiska Kulturfondens särskilda ställning och har enats om följande:

I

I överenskommelse av 12 juni 1975, ändrad genom avtal 3 december 1990 samt 31 oktober 2001, utförs följande ändringar:

Artikel 1 får följande nya formulering:

”Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.”

Artikel 2 får följande nya formulering:

”Fondens verksamhetsområde omfattar det nordiska kultursamarbetet i hela dess utsträckning inom och utanför Norden. Bidrag från fonden kan sålunda lämnas till ändamål rörande forskning, undervisning och allmän kulturell verksamhet i vid bemärkelse.

Stöd kan även lämnas till informationsverksamhet inom och utanför Norden rörande nordiskt kulturellt samarbete och de nordiska ländernas kulturliv.”

Artikel 6 får följande nya formulering:

”Nordiska Kulturfonden är en nordisk fond med särskild anknytning till Nordiska Rådet och Nordiska Ministerrådet, vilket framgår av denna överenskommelse. Fonden är ett självständigt rättssubjekt.

Fonden tecknas av styrelsen eller de styrelsen bemyndigar.

Fonden kan förvärva egendom genom gåva eller testamente under förutsättning att det inte därmed är förbundet något villkor som är oförenligt med fondens syfte.”

Bestämmelsen i artikel 9 upphävs. En ny artikel 9 med följande formulering infogas:

”Styrelsen kan fastställa arvode till sina

medlemmar.”

Artikel 10 får följande nya formulering:

”Fondens sekretariatsarbete samt dess personal- och ekonomiförvaltning tillvaratas på sådant sätt styrelsen beslutar. Ett förvaltningsavtal kan ingås mellan fonden och Nordiska Ministerrådet, Nordiska Rådet eller annan juridisk person om sekretariatsarbetet samt personal- och ekonomiförvaltningen. Ett förvaltningsavtal mellan fonden och Nordiska Rådet förutsätter att Rådet har egen personal- och ekonomiadministration.”

Artikel 11 får följande nya formulering:

”Av fondens medel betalas arvoden, reseersättningar, dagpenningar, sekretariats- och förvaltningskostnader samt övriga kostnader i samband med fondens verksamhet. Vidare kan utgifter för särskilt sakkunnigt bistånd betalas.”

Artikel 12 får följande nya formulering:

”Fonden har sitt säte i det land, där fondens sekretariat är beläget.”

I artikel 16 ändras datumet 1 oktober till 1 september.

II

Originaltexten till detta avtal deponeras i det danska utrikesdepartementet, som över-sänder bekräftade kopior av avtalet till de övriga parterna.

III

Detta avtal träder i kraft 30 dagar efter den dag, då samtliga parter meddelat det danska utrikesdepartementet att avtalet godkänns. Depositarien underrättar de övriga parterna om tidpunkt för mottagande av dessa meddelanden.

Detta avtal gäller så länge överenskommelsen av 12 juni 1975, tidigare ändrad genom

avtal 3 december 1990 samt 31 oktober 2001, är i kraft.

Som bekräftelse på detta har de undertecknade, som är behörigt befullmäktigade, underskrivit detta avtal.

Utfärdat i Köpenhamn den 5 april 2002 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska respektive svenska. Alla texter har samma giltighet.